

OBSHT ZNAMENATEL NA KOLEKTIVNOTO VYOBRAZHENIE

Imenno ot “Belezhkite” ta do “Zoe” Kapor oformi edin *specialen ezikov substrat*, systaven ot gradskija zhargon, kafanski kalamburi i kulturen kontekst, ot koeto se e poluchilo edno “kojne” (ezikova smes) ot absolutna originalnost. Kapor si igrae s ezika na vsichki negovi niva, ot prostoto razmestvane na dumite do slozhnite asociacii, koito mogat da se razberat samo ot kulturnija kontekst, ponjakoga lokalен, ponjakoga universalen. Njakoi ot tezi frazi, kato kafanski kalamburi, sa izvestni otdavna, no Kapor prvy se doseshta kak da gi napravi literaturno funkcionalni. Vprochem, kolkoto sam vzima ot ezikovata dejstvitelnost, tolkova j vryshya: tuk imam pred vid negovija zhargon ot “Belezhkite”. Opredelenata preciznost na Aninite izrazi, njakoi umalitelni, idiomi i neologizmi neobichajno byrzo preminaha v obshta upotreba. Vypreki che Kapor izpolzva v “Belezhkite” predimno majtapchijskija ezik na njakoi mikro-socialni grupi, znachi na njakoi kompanii, chitatelite ot cjalata strana go shvanaha kato specifichen “belgradski” zhargon! S obratno vyzdejstvie tozi zhargon navleze v po-shiroka upotreba, makar che po syshtestvo nikoga ne e bil govor na makro-socialni grupi! Taka tozi pisatel uspja da okazhe vlijanje vyrhu ezika na naj-shirokite chitatelski krygove, ako njakoj znae za po-goljam ili po-dobyr kompliment kym njakoj svremenjen pisatel, molja neka zapovjada da go kazhe! Obache tova, koeto bi trjabvalo da byde predmet na istinsko lingvistichno prouchvane, zasega e samo predmet na zadovolstvo i vyodushevlenie sred chitatelite. Mozhe bi taka e i po-dobre.

Zashtoto tozi populjaren pisatel ponasja obratnite udari na sobstvenata si populjarnost: onova, koeto se haresva, kakto po premylchavane se schita sred nashata literaturna obshtestvenost, sys sigurnost ne e s koj znae kakva stojnost. Njama nachin, a i neobhodimost, osven ponjakoga pri polemichnite obzori na njakoi kritiki, otpraveni kym knigite na Kapor, tova da byde oboreno. Tradicionnoto bolezneno reagirane na nashata kritika na onezi novi proizvedenija, koito njamat pretencii za “duh na tezhest”, v stila na selskata ili, koeto e oshte po-losho, na gradskata mydroslovna proza, bi moglo da se nareche nein “*balkanski kompleks*”. Tova e syprotiva sreshtu literatura s nova chuvstvitelnost, a smjatam, che s primera na Kaporovata proza posochih za kakva chuvstvitelnost stava duma. Vnushavajki ni, che Kapor e “lek” pisatel, zatova, che pishe razbiraemo i prosto, efektno i ocharovatelno, tazi kompleksoidna kritika otkriva sobstvenoto si zatrudnenie za razbirane na literaturata. Ne vizhdajki *duhovnata emancipacija*, kojato Momo Kapor osyshstvi v nashata proza, osvobozhdavajki prostranstvo za *stojnostite za “zhenskoto” razbirane na sveta*, izgrazhdajki specifichna *gradska mitologija*, vyvezhdajki duha na *masmediite* v tehnologijata na prozata, *vyzdejstvajki vyrhu ezikovoto obshtuvane* i t.n., nego go obvinjavat, che se podmazva na povyrhnostnite chitateli... Istinata e tochno obratna: s tova, che umee da syzdava *proza*, kojato se predlaga kato *obsht znamenatel na izkljuchitelno goljamoto kolektivno vyobrazhenie*, ot izvrshva neshto trudno i seriozno, dalekoobhvatno i trajno!